

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku G. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

przy udziale zainteresowanego J. G.

o odpowiedzialność członka zarządu za zobowiązania składkowe,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 stycznia 2014 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 kwietnia 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w O. oddalił odwołania G. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddziału w O. z dnia 16 kwietnia 2010 r. i z dnia 16 czerwca 2010 r., ustalających jego odpowiedzialność jako członka zarządu za zobowiązania O. Fabryk Mebli - Fabryki Mebli nr [...] Spółki z o.o. w likwidacji z siedzibą w U. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami w łącznej kwocie 360.423,24 zł.

Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 7 lipca 2010 r., postępowanie pierwszoinstancyjne toczyło się z udziałem zainteresowanego J. G., pełniącego obowiązki członka zarządu Spółki do dnia 5 stycznia 2006 r.

Sąd Okręgowy między innymi ustalił, że w trakcie prowadzonego w stosunku do Spółki postępowania egzekucyjnego organ ubezpieczeń społecznych w dniu 20 marca 2007 r. wystąpił o zabezpieczenie należności z tytułu składek przez dokonanie wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości ujawnionej w KW nr 40224, której Spółka była wieczystym użytkownikiem i właścicielem zabudowy oraz KW nr 33983, której Spółka była właścicielem. Wnioski te zostały oddalone postanowieniami Sądu Rejonowego w S. z uwagi na to, że na podstawie umowy sprzedaży z dnia 25 stycznia 2007 r. obie nieruchomości zostały przez Spółkę zbyte Zakładowi Produkcyjno-Usługowemu „P.” N., R., S. P. - Spółka Jawna z siedzibą w M.

Wyrokiem z dnia 30 maja 2012 r. Sąd Apelacyjny, rozpoznając apelację odwołującego się, na zasadzie art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła ocena, że postępowanie pierwszoinstancyjne dotknięte było nieważnością z uwagi na pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw. Sąd drugiej instancji wskazał, że stronami postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są - zgodnie z art. 477¹¹ k.p.c. - ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Stroną jest zatem nie tylko podmiot, który we własnym imieniu występuje z żądaniem ochrony prawnej, lecz także inne osoby, o których ochronę praw materialnych toczy się postępowanie i których dotyczą jego skutki. Sąd ma obowiązek zapewnić wszystkim osobom mającym przymiot strony możliwość obrony swoich praw, a jego decyzja o wezwaniu do udziału w sprawie strony (zainteresowanego) powinna mieć formę postanowienia. Postępowanie toczące się bez udziału strony (zainteresowanego) na skutek zaniedbania obowiązku jej wezwania dotknięte jest nieważnością, o której stanowi art. 379 pkt 5 k.p.c., a okoliczność tę sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c.

W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy nieprawidłowo wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego J. G., który w spornym okresie nie był członkiem zarządu Spółki i nie mógł ponosić odpowiedzialności za dochodzone w niniejszym postępowaniu składki. Natomiast w tej sprawie zainteresowanym może być Spółka, za której składki odpowiedzialność ponosi członek zarządu lub jej następca prawny (art. 93 i nast. k.s.h.), a z materiału dowodowego wynika, że całość zakładu Spółki zakupił w 2007 r. inny podmiot - Zakład Produkcyjno-Usługowy „P.” N., R., S. P. - Spółka Jawna z siedzibą w M. Ponieważ w sprawie nie został powołany prawidłowy zainteresowany, doszło do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd ten powinien więc powtórnie przeprowadzić postępowanie dowodowe po uprzednim ustaleniu i wezwaniu prawidłowego zainteresowanego do udziału w procesie.

Na skutek zażalenia organu rentowego Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie II UZ 76/12 uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, między innymi, iż „Sąd Apelacyjny stwierdził, że w sprawie o przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązania składkowe Spółki z o.o. na członka jej zarządu zainteresowanym może być ta spółka lub jej następca prawny (art. 93 i nast. k.s.h.), zaś z materiału dowodowego sprawy wynika, że całość zakładu spółki zakupił inny podmiot, mianowicie Spółka Jawna z siedzibą w M. Na tej podstawie Sąd drugiej instancji z jednej strony przyjął, że doszło przed Sądem pierwszej instancji do nieważności postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c., co uzasadnia uchylenie wyroku tego Sądu i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania ze zniesieniem postępowania pierwszoinstancyjnego, z drugiej zaś stwierdził, że rzeczą Sądu pierwszej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie wezwanie do udziału w sprawie prawidłowego zainteresowanego po jego uprzednim ustaleniu. Tymczasem ustalenie tej kwestii należało do Sądu drugiej instancji, gdyż bez wyjaśnienia, czy w danej sprawie istnieje podmiot, któremu można przypisać status zainteresowanego w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c., nie jest możliwe stwierdzenie, że w sprawie doszło do nieważności postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c. To rzeczą

Sądu drugiej instancji było więc ustalenie i ocena, czy O. Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr [...] Spółka z o.o. w likwidacji z siedzibą w U. istnieje w obrocie prawnym, czy też zakończyła byt prawny przed wszczęciem postępowania sądowego, co zarzuca skarżący, oraz czy Zakład Produkcyjno-Usługowy „P.” N., R., S. P. - Spółka Jawna z siedzibą w M., będąca nabywcą „całości zakładu spółki” z o.o., jest jej następcą prawnym w rozumieniu art. 93 i następnych Ordynacji podatkowej (a nie art. 93 i następnych Kodeksu spółek handlowych, na które błędnie powołał się Sąd odwoławczy) w związku z art. 31 ustawy systemowej i z tego względu znajduje do niej zastosowanie art. 107 § 1a Ordynacji podatkowej, czy też - jak wywodzi skarżący - jest osobą trzecią, o której stanowi art. 112 tej Ordynacji. Dopiero rozstrzygnięcie tej kwestii może dać podstawę do oceny, czy postępowanie przed Sądem pierwszej instancji dotknięte było nieważnością z powodu zaistnienia przesłanki określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c., obligującą Sąd drugiej instancji do zastosowania art. 386 § 2 k.p.c.”

Sąd Apelacyjny, po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego, zniósł postępowanie i sprawę przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego i zażaleniowego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd odwoławczy wskazał, że zgodnie z art. 112 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz. U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.), nabywca przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem za powstałe do dnia nabycia zaległości podatkowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach. Natomiast w myśl art. 112 § 3 tej ustawy, zakres odpowiedzialności nabywcy jest ograniczony do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części. Oba przytoczone wyżej przepisy Ordynacji podatkowej znajdują zastosowanie do należności z tytułu składek na mocy odesłania zawartego w art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., dalej jako: ustawa systemowa).

Z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że Zakład Produkcyjno – Usługowy „P.” N., R., S. P. Spółka Jawna nabyła od O. Fabryki Mebli – Fabryki Mebli Nr [...] Spółki z o.o. w likwidacji z siedzibą w U. zorganizowaną część przedsiębiorstwa, w skład której wchodziło prawo wieczystego użytkowania gruntu, prawo własności zabudowań stanowiących odrębną nieruchomość, prawo własności nieruchomości, jak również maszyny i urządzenia opisane w załączniku do aktu notarialnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję w przedmiocie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania składkowe Spółki z o.o. na Spółkę Jawną. W ocenie Sądu drugiej instancji, skoro decyzja ta dotyczyła składek za ten sam okres i w takich samych kwotach, za jakie odpowiedzialność ponosić ma odwołujący się, to niewątpliwym jest, że wyrok w tej sprawie dotyczy praw i obowiązków Spółki Jawnej. Tym samym Spółka Jawna odpowiadająca za zaległości składkowe Spółki z o.o. w likwidacji na podstawie art. 112 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej jest zainteresowaną w niniejszej sprawie w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. i stosownie do treści tego przepisu, powinna być wezwana do udziału w postępowaniu. Zaniechanie przez Sąd Okręgowy dopełnienia tego obowiązku powoduje, że postępowanie dotknięte jest nieważnością na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c., którą to nieważność Sąd Apelacyjny bierze pod rozwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., przez przyjęcie, że osoba trzecia, na którą przeniesiono odpowiedzialność za zaległości składkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 112 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej na podstawie decyzji organu rentowego wydanej już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji jest zainteresowaną w sprawie z odwołania od decyzji ZUS przenoszącej odpowiedzialność za zaległości składkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na członka zarządu tej spółki na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej, co skutkowało przyjęciem, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz o zasądzenie od odwołującego się kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że nie można przyjąć, aby prawa i obowiązki Zakładu Produkcyjno-Usługowego „P.” N., R., S. P. - Spółka Jawna z siedzibą w M. zależały od rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż podstawa przeniesienia odpowiedzialności na ten podmiot za zaległości składkowe Spółki z o.o. jest inna niż podstawa przeniesienia odpowiedzialności za te zobowiązania na odwołującego się i stanowi ją art. 112 Ordynacji podatkowej. Odpowiedzialność obu podmiotów jest zatem od siebie niezależna, oparta na zupełnie innych przesłankach i ma inny zakres. Każdy z nich odpowiada za zobowiązania składkowe odrębnie, solidarnie jedynie ze Spółką z o.o., a przepisy Ordynacji podatkowej nie regulują wzajemnych stosunków między poszczególnymi osobami trzecimi, na które organ rentowy może przenieść odpowiedzialność za należności składkowe. W rezultacie dopiero spłata należności przez odwołującego się bądź jej brak - a nie samo stwierdzenie przesłanek pozwalających na przeniesienie odpowiedzialności za należności składkowe na członka zarządu Spółki z o.o., o co toczy się niniejsze postępowanie - może mieć wpływ na prawa lub obowiązki Zakładu Produkcyjno - Usługowego „P.” Nie jest też zgodne ze stanem faktycznym stwierdzenie, że zaskarżona decyzja dotyczy tych samych składek co decyzja dotycząca przeniesienia odpowiedzialności na nabywcę przedsiębiorstwa. Zaskarżona decyzja dotyczy bowiem wszystkich zaległości składkowych tylko za okresy, w których odwołujący się był prezesem zarządu Spółki z o.o., natomiast decyzja wydana w stosunku do Spółki Jawnej obejmuje wszystkie zaległe składki wymagalne na dzień zbycia części przedsiębiorstwa, jednakże z pominięciem składek finansowanych przez ubezpieczonego oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, gdyż odpowiedzialność za te składki nie obciąża nabywcy zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Nadto decyzja w przedmiocie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania spółki na nabywcę została wydana w dniu 8 września 2011 r., a więc już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c., obowiązującym od dnia 3 maja 2012 r. na podstawie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381), w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrołowaniu, czy orzeczenie to prawidłowo zostało oparte na jednej z przesłanek wymienionych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c., tj. czy powołana przez sąd przyczyna uchylenia odpowiada podstawie ustawowej. Poza zakresem kontroli pozostaje natomiast merytoryczna treść orzeczenia (por. postanowienia: z dnia 22 października 2012 r., I PZ 18/12, niepublikowane; z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; niepublikowane). Jednakże w przypadku, gdy przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji jest nieważność postępowania, kontrola Sądu Najwyższego nie może być prawidłowa i skuteczna bez zbadania prawidłowości dokonanej przez sąd drugiej instancji oceny przesłanki leżącej u podłoża zaskarżonego zażaleniem orzeczenia kasatoryjnego. Z tego względu w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy poddaje kontroli prawidłowość stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd drugiej instancji (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.). Kontrola ta, dotycząc przesłanki formalnej, zachowuje swój czysto procesowy charakter i nie wkracza w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację (por. postanowienie z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, niepublikowane).

Zgodnie z art. 386 § 2 k.p.c., w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Jeżeli zatem sąd drugiej instancji stwierdzi takie wady orzeczenia lub postępowania przed sądem pierwszej instancji, których nie może

sam usunąć, jest zobligowany do uchylecia zaskarżonego wyroku i - jeżeli nie ma podstawy do odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania - przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością. Dotyczy to, między innymi, uchylecia wyroku po stwierdzeniu przyczyny nieważności określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c., a więc z powodu pozbawienia strony możliwości obrony jej praw.

Stosownie do art. 477¹¹ § 1 k.p.c., stroną postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest zainteresowany. Z § 2 tego artykułu wynika, że zainteresowanym jest ten, kto nie był adresatem decyzji, ale jego prawa i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy i z tego względu sąd wzywa go do udziału w postępowaniu z urzędu lub na wniosek. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że niewezwanie przez sąd zainteresowanego do udziału w sprawie powoduje nieważność postępowania określoną w art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. np. wyrok z dnia 3 października 1996 r., II URN 36/96, OSNAPiUS 1997 nr 9, poz. 156; uchwałę z dnia 29 lipca 1998 r., III ZP 20/98, OSNAPiUS 1998 nr 23, poz. 690; wyrok z dnia 15 lipca 1999 r., II UKN 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 22, poz. 826; wyrok z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 128/00, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 368; OSP 2003 nr 3, poz. 30). W każdym zatem przypadku niezbędne jest prawidłowe ustalenie kręgu podmiotów będących stronami w konkretnym procesie, gdyż niewezwanie któregokolwiek z nich - w tym także zainteresowanego - do udziału w sprawie, powoduje pozbawienie strony możliwości obrony jej praw.

Podstawy prawne przeniesienia odpowiedzialności za zaległości składkowe Spółki z o.o. na członka jej zarządu oraz na nabywcę przedsiębiorstwa (jego zorganizowanej części) tej spółki nie są tożsame.

Przesłanki orzeczenia o odpowiedzialności członka zarządu za zaległości składkowe spółki z o.o. zawiera art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej, zgodnie z którym za zaległości składkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu nie wykazał, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo niezgłoszenie

wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy, bądź nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych spółki w znacznej części. W myśl § 2 art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej, odpowiedzialność członków zarządu, określona w § 1, obejmuje zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu. Jeżeli więc spełnią się przesłanki pozytywne wskazane w § 1 art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej, a członek zarządu nie wykaże, że zachodzi którakolwiek przesłanka uwalniająca go od tej odpowiedzialności, wówczas organ ubezpieczeń społecznych jest uprawniony do orzeczenia o odpowiedzialności tej osoby trzeciej za zobowiązania spółki.

Z kolei w myśl art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej, nabywca przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z płatnikiem (w tym wypadku spółką z o.o.) za powstałe do dnia nabycia zaległości składkowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach.

Z powyższego wynika, że każdy z wymienionych powyżej podmiotów odpowiada za zobowiązania składkowe spółki z o.o. odrębnie, solidarnie jedynie ze spółką. Obowiązujące przepisy nie przewidują istnienia żadnej więzi pomiędzy różnymi osobami trzecimi, mogącymi ponosić odpowiedzialność za zaległości składkowe tej samej Spółki z o.o. Wynikająca z art. 112 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa ma charakter całkowicie niezależny od odpowiedzialności przewidzianej w art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej. Innymi słowy, odpowiedzialność członka zarządu za zaległości składkowe spółki może być orzeczona, gdy ziszczą się warunki przewidziane w art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej i dla zaistnienia tej odpowiedzialności bez znaczenia pozostaje fakt, że również inne osoby przy spełnieniu się przesłanek z art. 112 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej mogłyby być odpowiedzialne solidarnie ze Spółką

z o.o. za jej zaległości składkowe. I odwrotnie, ustalenie istnienia przesłanek przeniesienia odpowiedzialności za zaległości składkowe Spółki z o.o. na nabywcę jej przedsiębiorstwa (jego zorganizowanej części) na podstawie art. 112 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej nie ma żadnego wpływu na uregulowane w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej przesłanki i zakres odpowiedzialności członka zarządu tej spółki za jej zaległości składkowe. Tym bardziej, że jak trafnie podniósł żalący się, zakres odpowiedzialności tych podmiotów za zaległości składkowe Spółki z o.o. jest różny. O ile bowiem członek zarządu odpowiada za wszystkie zaległości z tytułu składek, które powstały w okresie jego kadencji, o tyle odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa (jego zorganizowanej części) dotyczy zaległości składkowych powstałych do dnia nabycia tego przedsiębiorstwa, związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, a zakres tej odpowiedzialności jest ograniczony do składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez płatnika oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2008 r., I UZP 3/08, OSNP 2009 nr 3 – 4, poz. 48) oraz do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części (por. art. 112 § 2 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej). Inne są także możliwości uwolnienia się od odpowiedzialności za zaległości składkowe Spółki z o.o. przez każdą z tych osób trzecich, bo w przypadku członka jej zarządu jest to wykazanie okoliczności przewidzianych w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej (zgłoszenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości, albo brak zawinienia w podjęciu takich czynności, a także wskazanie mienia, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości składkowych w znacznej części), a w odniesieniu do nabywcy przedsiębiorstwa – wykazanie, że nie wiedział o zaległościach składkowych spółki, choć zachował w tym zakresie należyłą staranność (art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej).

Biorąc pod uwagę powyższe, nie ma podstaw do stwierdzenia, że rozstrzygnięcie odnośnie do przesłanek odpowiedzialności członka zarządu Spółki

z o.o. za jej zaległości składkowe może mieć jakikolwiek wpływ na możliwość przeniesienia odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki na nabywcę jej przedsiębiorstwa (jego zorganizowanej części). Tym samym nie można uznać, ażeby prawa czy też obowiązki nabywcy przedsiębiorstwa (jego zorganizowanej części), czyli w niniejszej sprawie Spółki Jawnej, w fazie orzekania o odpowiedzialności osób trzecich za zaległości składkowe Spółki z o.o. zależały od rozstrzygnięcia o ponoszeniu takiej odpowiedzialności przez członka zarządu tej Spółki, wobec czego nie ma podstaw do stwierdzenia, że Spółka Jawna jest zainteresowaną w niniejszej sprawie w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c. Taka zależność może wystąpić dopiero po rozstrzygnięciu istnienia przesłanek do obciążenia odpowiedzialnością za zaległości składkowe Spółki z o.o. obu tych podmiotów, czyli już w fazie postępowania egzekucyjnego, w takim zakresie, w jakim odpowiedzialność ta będzie się pokrywała, bowiem spłata takich zaległości przez jedną z osób spowoduje wygaśnięcie zobowiązania w tej części (por. art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej), co niewątpliwie będzie miało znaczenie dla drugiego odpowiedzialnego za te same należności.

Skoro zaś Spółka Jawna nie miała statusu zainteresowanego w tej sprawie, to brak jest przesłanek do przyjęcia, że niewezwanie do udziału w postępowaniu pozbawiło ją możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Stwierdzenie przez Sąd Apelacyjny nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym z tej przyczyny było zatem nieuprawnione i naruszało art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., co słusznie zarzucił żalący się.

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i w związku z art. 108 § 2 k.p.c.).